

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Rebus In Ecclesia Necessariis, & Benedictione Pontificali in eis
adhibenda. Cap. Vigesimo tertium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

epicali, vbi altare maius nullum monstrabat signum consecrationis: nec suffragabatur magnitudo ecclesie, & ciuitatis, quia non factum, non posunt ex hoc facere factum, consecratio consistit in facto, quod vt sit probatione opus est, argum. l. in bello. §. facta. ff. de capitu. Consecrare autem altare non ad omnes spectat, sed ad episcopos tantum, quia id est respectu ordinis, non iurisdictionis, ideo committi non potest, nisi alteri episcopo, iuxta not. inc. aqua, de consec. eccl. vel alt. & ibi Abb. & alij, tamquam de dependentibus ab ordine episcopali, quae enim sunt ordinis, non nisi episcopo committuntur, & tex. eiusd. c. aqua. est notabilis ad dictum verbum, ad cuius declarationem, & ornatum multa dicit Couar. lib. 3. var. resolut. cap. 20. num. 3. Ioan. de selu. in saepius citato trac. de benef. 1. part. §. 5. nu. 151. licet capitulum, vel alius inferior possit requirere episcopum

similia suo ordini facere, cum sola autoritas iurisdictionis in loco desit. gl. per simile not. tex. de offic. ordin. cap. quod sedem, de quo meminit, ibidem Couar. nu. 3. cum sine licentia ordinarij loci, aliter pontificalia extra suam iurisdictionem exercere non possit, etiam nec calices aut corporalia benedicere, sess. 6. Conc. Triden. de reform. c. 5. quem tex. posterioris semper notare ad vnum continuu euenire visum, ad quod pauci aduertunt, & multi incurrunt, & in personas tantu eidem ordinario loci subiectas, a quo habita est licentia, ad quod dubium soluendum multas declarationes ponit, episcopus Vulteri. lib. 4. c. 21. de irregular. fol. 356. pro quo facit tex. ipsius Conc. licet ipse non alleget in propria materia, qua scribit, sessi. 7. de reform. cap. 11. incip. facultates. vide vtrumq; text. & c. quando littere dimissionis clarius expriment potestatem.

DE REBUS IN ECCLESIA NECESSARIIS, & Benedictione Pontificali in eis adhibenda.

CAP. VIGESIMVM TERTIVM.

§. I. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 **T**EMPLVM Dei, quod est. Ecclesia ad cultu diuinu multa sunt necessaria. nu. eod. & nu. 9.
- 2 **O**rnamenta ecclesiastica non debent a laicis contractari. Habitum religionis deferens a possit cogi religionem ingredi. nu. eo.
- 3 **L**ibri debent esse in ecclesia pro institutione sacerdotum, & qui. Summa Martini Doctoris Nauarri
- 4 **C**alices cum patenis requiruntur in ecclesia.
- 5 **C**alices de qua materia esse debent.
- 6 **C**alix in scriptura quid significat.
- 7 **C**alix in scriptura quid significat.

K Sacer

- 8 *Sacerdos celebrans in calice ligneo deponitur.*
Episcopus non potest dispensare celebrari in aliquo calice non consecrato.
ibidem.
- 10 *Pax quare detur in Missa, & in qua, & quid denotet.*
- 11 *Corporale ad quid supponitur calici, & de quo fit.*
- 12 *Candelabra in ecclesia quid significant.*
- 13 *Vestes mulierum non debet conuerti in vestes ecclesiarum.*
- 14 *Sacerdos celebrans sine indumentis necessarijs qualiter puniatur.*
- 15 *Stola facta de plancta benedicta, an*
- 16 *debeat iterum benedici.*
- 17 *Cereus paschalis debet esse in ecclesia, & quare benedicatur.*
- 18 *Laici in ecclesia dum diuina celebrantur debet esse diuisi a clericis.*
- 19 *Silentium necessarium in ecclesia, & quibus est seruandum.*
- 20 *Episcopus visitans qua circa altaria, & ornamenta ecclesiarum prouidende debet.*
- 21 *Ingressus fidelibus in ecclesia qualis requiratur.*
- 22 *Pœna interdicti ecclesia timenda est, & an solita imponi.*
- 23 *Salus extra ecclesiam non est. Vbi multa.*

Quoniam grandis est materia de qua tractamus. Cum de templo Dei, quod est anima fidelis agatur. 1. ad Cor. capit. 3. nescitis, quia templum Dei estis, & de domo Dei, id est templo, hoc est ecclesia. ps. 5. ego autem in multitudine misericordie tue introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo, ex antiquo institutum ipsa templa ornari legit apud Machab. lib. 1. c. 4. postquam Iudas purgauit templum, & edificauit altare nouum, fecit sanctum, & quae intra domum erant, intrinsecus, & eodem, & atria sanctificauit, & fecit uasa sancta noua, & intulit candelabrum, & paulo post, & appensa sunt uela, & c. ideo multa uidentur restant pro ornatu ipsius templi Dei qui loquens ad seruum suum Moysen Exod. capit. 25. & capit. 29. iussit sibi fieri tabernaculum ornatum cortinis de bysso retorta hyacinthis, purpura, gemmis, tabulis, luminaribus, aromatibus, in unguentum, quod idem de templo aedificato, & ornato a Salomone legimus. 1. lib. Para. c. 3. et 4. sic, & ecclesia Dei, domus sua figurata per tabernaculum Moysen, & templum Salomonis, eod. ca. 26. Exod. in qua ipse Deus spiritu ueritatis adoratur. Ioan. c. 4. ornata, & ampliata esse debet omnibus ad cultum diuinum facientibus. sicut igitur in ea luminaria continua ante altare corporis Christi, & sic si alia est Imago Gloriosa Virginis, aut alterius sancti, per cuius deuotionem Deus dignatus est ostendere miracula, cum decenti apparatu luminarium carere, & olei, ut frequens populi deuotio accrescat, & in sanctis suis glorificetur Deus, apud quem non est impossibile omne uerbum. Luc. cap. 1. ornamenta non desint, secundum tamen facultatem, quod respondeant festiuitatibus anni, cum uestibus opportunis altare desuper cooperito, & loco sanctae Eucharistiae, ne pulueribus sedentur: cortinae sint honeste ante altaria, manutergia pro-

manibus tergēdis, ne sacerdotes celebrantes cum pannis altaris mudent manus, quod & cauendum est, non enim ad hoc robaleæ altaris seruire debent. † Ipsę tamen vestes, ornamenta, & similia, quę sua benedictione ab ipso episcopo sint munita, iuxta orationes, & preces inductas ab ecclesia secundum librum Pontificalis, quę non aliter ad ministerium diuinum admitti debent, non possunt a laicis contractari, cum iuris regula sit, ecclesiastica non posse esse apud laicos. 10. quęst. 1. cap. decretum. cum cap. regenda. multo magis nec accommodari ad ludos prophanos exercendos argum. cap. cum decorem. de vit. & honest. cleric. (quod & ad ligna ipsius ecclesię in laicorum opera non admitti est ampliatum cap. ligna, cum seq. de consec. dist. 7.) laici enim videntes vestibus religiosis in ludis inhonestis, & laruationibus, vel etiam eas lacerantes, dum clerici deterunt, grauiter sunt puniendi. Franc. Marc. quęst. 123. part. 2. fab. Monteleon. in in sua pract. arbitr. 4. par. nu. 960. cum seq. vnde dixit gl. in cap. mulieres, per illum tex. 27. quęst. 1. quod deferens habitum alicuius religionis, ludo, aut fraude, vt forte maiores colligeret elemosynas, potest cogi religionem ipsam ingredi: sed alia glos. communiter recepta in c. tuarum de 4. priuileg. hoc negat. puniatur tamen pena arbitraria. in verb. signatos, & hoc verum, & ratio tex. eiusd. capit. mulieres differt a quęstione. † Libri insuper, opportuni requiruntur pro Missis celebrandis, euangelis, epistolis, iuxta multitudinem clericorum, Antiphonaria, Responsorialia, homelie, baptisterium, ordinarium officij, psal-

terium, de quibus omnibus loquitur tex. 38. dist. c. quę ipsis, sed quo tempore legantur. Gul. in ration. lib. cap. 1. nu. 13. cum plur. seq. item Biblia Sacra, si fieri potest, Alphon. Aluar. in suo Specul. c. 58. post medium, Concilium etiam Tridentinum. Sit omnino Catechismus nouus editus ex decreto Conc. Trid. iussu Pij Quinti Pont. Max. qui etiam vulgari idiomate circumfertur, aliqua summę ad instructionem curatorum, circa sacramenta, eorum administrationem in quęstionibus occurrentibus, maxime ad Sacramentum pœnitentię, in quibus ad modum laudo summam Man. Martini Azpilcueta Nauarri doctoris celeberrimi canonum, & in sacro pœnitentiarię officio in vrbe his proximis annis satis versati, & quam latine ordinatius conscripserit, eam enim vtilissimam iudicamus, & frequenti calamo ab omnibus venerabilatam, synodale episcoporum habetur, vt videri possint prohibita, & illicita, Missales sint de nouis correspondentes nouo officio, nec in alijs celebrari potest, a sequentibus ritum Roman. Curię, qui libri, etsi necessarii sint, non tamen benedicuntur ab episcopo, exceptis ipsis Missalibus, vt Abb. dicit in c. 1. n. 3. de pignor. quam benedictionem numquam in Pontificali legi. † Sit transumptum bullę solitę, legi in die Cęnæ Dõmini. Sanctiss. D. N. D. Gregor. XIII. Pont. Max. cui attente omnes studeant, vt eius tenor obseruetur, & nequis in casibus ibidem contentis se intromittat, vt in §. præcipimus est decretum. eaq. bulla sæpius in anno publicetur pro ordinarios locorum, ex præcepto eiusd. in fine: §. insuper, vt processus

& in synodis; & congregationibus clericorum in qualibet ecclesia, etiā transumpto in sacristia affixo, eamque quilibet ad confessiones audiendas deputatus habeat. *f. cæterum*, vers. 28. reseruaui eorum casuum sibi Dominus Papa specialiter absolutionē, ergo alijs non concessit, quando. n. conditor legis excommunicationis relaxationem sibi non reseruat, episcopis relinquere omnibus clarum est: cap. nuper. §. in secundo vero casu, de senten. excom. glo. in c. ad Apostolicæ, de sent. & re iudic. lib. 6. † Calices, patenæ sint de auro, vel argento, non ex ære, vel auricalco, ne prouocent ad vomitum ex rubigine, que ibi contrahitur: de consecr. dist. 1. c. c. lxx. & cap. vasa. cum corporalibus integris, & congruis, quibus omnibus fit Pontificis consecratio, & benedictio addita, vt in Pontificali notatur, nec ipsa corporalia debent esse de ferico. Christus enim dominus noster in synodoue munda fuit sepultus, c. ex consulto ead. dist. ex Mat. c. vlt. ideo munda, quia fuit innocens, & sine macula, de lino terreno, quia veram carnem mortalem, & passibilem assumpsit de corpore Gloriosæ Virginis Mariæ, de quo aliquid infra lib. 2. cap. 18. † Quod autem calices de hac materia fieri debeant, habetur responsum Bonifacij in Conc. Trid. can. 18. quondam sacerdotes aurei ligneis calicibus utebantur, nunc e contra, lignei sacerdotes aureis vtantur calicibus. Ideo potius de auro, & argēto, ad denotandum thesauros sapientie in altari (idest Christo) absconditos, & munditiā culpæ, non autem de plumbo. Gul disputas in ration. lib. 1. c. 3. num. 45. quia ipse est sapientia patris. 1.

ad Corin. cap. 1. Eccles. c. 2. 4. eamque promisit ecclesie suæ daturum. Luc. cap. 21. sess. 18. Concil. Trid. in princ. quod fuerit mundus omni culpa, patet per doct. in 3. q. 1. ar. 15. q. assumptus defectus nostros, qui sunt ex culpa, vt sitire, famefcere, fatigari. Ioan. cap. 4. Iesus saugatus ex itinere; sed eos qui sunt ex culpa, & ad culpam omnino, non assumpsit, nec decuit assumere: sed primos sic, naturales, non personales, dicunt ibidem Doct. & declarat. Dom. Cardin. Aracæl. de symbol. Apost. cap. 17. Item de auro, quia non licet ecclesiam Dei in paupertate esse, sed, vt dicit de ipsa psal. 41. Assuit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate, consecrantur igitur ipsi calices, cum patenis per episcopum ex ratione adducta per eundem Gul. eod. lib. cap. 8. num. 24. † Licet etiam calix in scriptura sacra significet passionē Mat. c. 20. potestas bibere calicem, quem ego bibiturus sum. Vnde Cassiodor. super psal. 115. calix dicitur passio, quia cum mensura bibitur. Nam fidelis Deus non permittit nos tentari supra id, quod possumus. Mat. c. 26. Luc. c. 22. Abba pater, si possibile est, transfer a me hunc calicem: quid autem differat calix a Cypho. Petr. Comest in hist. scol. Euang. cap. 113. calix, cyphus, cum quo mensurate distribuitur potus bibentibus, vt calix ad litteram, cyphus, quo calidam sumimus potionem, & vere fuit calida potio quā Dominus in ara Crucis pro nobis bibit. Vnde psal. 68. in persona ipsius: saluū me fac Domine, quoniā intrauerunt aquæ vsque ad animam meam: sic, & quē sancti Martyres sustinuerunt. psalm. 78. effunderunt sangu-

sanguinem ipsorum, tamquā aquam
 in circuitu Hierusalem, & non erat,
 qui sepeliret, & quibus ipse dixerat.
 Matt. c. 20. calicem quidē meum bi-
 betis, &c. Sed mihi vindictam, & ego
 8 retribuam eis, ad Roman. c. 12. † Et
 si presbyter in calice ligneo celebra-
 re ausus fuerit, priuandus est, cap. fin.
 de celebr. Miss. idem si ex vitreo, gl. in
 eod. cap. de consec. dist. 1. cap. vt cal-
 lix, (immo, & in istis aureis aduerten-
 dum plurimum in forma, qua eos fa-
 ciunt moderni in pede amouibili,
 cum visum sit sanguinem distillare,
 ideo cauendum est: quia frequentius
 scandalum oriri, sicut vni euenit, qui
 dum consecrasset, & sanguinis per
 pedem calicis discurrisset sic, voluit
 exclamare miraculum, nisi astantes
 aduertissent.) Idem si in non conse-
 crato: nec episcopus potest dispen-
 sare celebrari in calice non consecra-
 to. Flor. in 3. titu. 13. cap. 6. §. 5. post
 9 versūtem not. quod Missa. † Sit Crux
 quam omnis ecclesia curata habere
 debet, & etiam duplicatam, si vires
 ecclesiæ sufficiunt, vt in curatis por-
 tetur pro defunctis: sit turribulū cum
 nauicula pro thure reponendo: pax
 ēt danda populo, sit argentea, vel li-
 gnea depicta, ad hoc ne detur cū pa-
 tena, cum qua tangitur dominicum
 corpus: sacerdos autem eam oscula-
 tur, & cum ea se signat, ex mysterio,
 quod declarat Gul. in ration. lib. 4.
 cap. 50. nu. 4. eamq. aliquando abscon-
 dit, cap. 30. num. 26. cum sequen. sed
 in Missa sollempni celebrante sacer-
 dote cum assistentibus, pacem pri-
 mum accipit diaconus a sacerdote.
 10 † Datur autem ipsa pax in Missa ex
 eo, quod Christus pacem dedit huma-
 no generi. Vnde Angeli infelici

eius natiuitate concinerunt, &
 in terra pax hominibus bonæ volun-
 tatis, Luc. c. 2. & a prophetis dicitur
 princeps pacis. Isai. 9. psal. 72. 2. Cor.
 2. Theff. 3. & omnes filii ecclesiæ pa-
 cem habere debemus. Gul. lib. 4. cap.
 53. num. 1. cum sequen. vbi quare,
 non detur in Missa pro defunctis, &
 lib. 7. cap. 35. num. 50. Nicol. Plou. de
 sacr. Miss. par. 5. in fine, & datur ante
 communionem, post tamen conse-
 crationem, cap. pacem, de consec. di-
 stinct. 2. vbi gloss. adducit rationem,
 quare non detur inter monachos,
 quia sunt mortui mundo. Archid. ēt
 in eod. cap. assignat triplicem ratio-
 nem, quare in Missa detur pax. Pri-
 mo quia fideles post Christi mortem
 & post resurrectionem gratulabātur
 se promeruisse pacem, & concor-
 diam Angelorum, cuius est signum
 osculum, quod in scriptura sacra si-
 gnificat vnionem, charitatem, pacem
 & reuerentiam. Guliel. eodem cap.
 53. num. 10. ideo cum excommuni-
 catis prohibemur communicare o-
 sculo, cap. fin. 11. quæst. 3. & Iesus
 cum vidisset Iudam velle mutare na-
 turam osculi, dixit. Amice osculo
 filium hominis tradis, & tamen ex
 magna sui bonitate non negauit.
 Luc. cap. 22. Secundo cum sint filij
 Dei patris, & matris ecclesiæ, fra-
 tres sunt in Christo, ideo sunt reficiē-
 di vno pane, & ditandi communi
 hæreditate, quæ similiter notatur
 per osculum. Tertio quia per oscu-
 lum caro carni, & spiritus spiritui cō-
 iungitur, & nos qui carnis propagine
 de Adamo descendētes cōiungimur,
 & charitatis vinculo connectimur, &
 ad illud, qui non vult pacem, habeat
 maledictionem, pax huic domui, si

non fuerit digna, pax vestra reuertetur ad vos: Matth. cap. 10. ipsam tamen pacem non permittat episcopus a subdiacono in Missa sollempni ministrante dari laicis, vel a diacono assistentibus ambobus, sed ab alio clerico suppelliceo induto. † Et cū calici supponat corporale, significat ecclesiam, quæ Christi passionem imitari non desinit, quia sicut corporale multo labore candidat, ita, & ecclesia multo labore Christo conformat, & denotat ipsam syndonem, qua corpus Christi fuit inuolutum. c. consulo omnium de cōsec. dist. 1. fit. n. corporale de lino, ex quo sicut linum multis tersionibus ad debitum candorem deducitur, sic ecclesia per illud significata (quæ per corpus Christi intelligitur) multis passionibus, & præssuris ad candorem vitæ æternæ perducitur. similiter, & corpus Christi per illud significatum per multas tribulationes venit in gloriam. Luc. c. fin. nonne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam: vnde videndum est, quod sint corporalia cum pallis, & ea munda, & nitida, benedicantur ab episcopo iuxta ritum Pontificalis, nec amplius a fæminis, etiam monialibus. 12 † Candelabra item requiruntur, & quod clerici ipsis vtantur. vt dicit ipse Gul. lib. 1. cap. 3. nu. 27. quod duocandelabra posita in altari erant ad significandum gaudium duorum populorum letantium de Natiuitate Christi. Ioann. de Selu. de benefic. 1. par. quæst. 5. num. 76. immo Dominus præcepit fieri candelabrum ductile ex auro purissimo. Exo. cap. 25. 3. Reg. cap. 8. ead. quæst. nu. 58. Ber-

nard. in sent. de hoc nomine: quod candelabra in scripturis reperiuntur tria, legalis obscuritas, quæ spherulas habet, & lilia, Prophetalis subtilitas habet duas oliuas in cacumine suo, & euangelica veritas, habens in medio sui similem filio homini. in quo visitas debet providere fieri in ecclesia, & in vnaquaq. sui cappella, lignea & ex auricalco, & pro altaribus, & pro eleuatione sacramenti corporis Christi, sicut decentiam, & necessitatem ecclesiae. † Omniaq. debent esse prout tanto sacrificio Missæ conuenire digna sunt. vnde do. Florent. in sum. 3. p. tit. 13. c. 6. §. 5. circa med. vbi tractat de vestibus, & ornamentis alijs ecclesiasticis benedicendis, inuehitur contra eos, qui de vestibus mulierum prophanatis faciunt planetas, & alia paramenta, quæ est male factum, & fuit dictum Io. de Fano. quæ refert, & sequitur Arch. de conse. dist. 1. c. ad nuptiarum. in fi. & re formanda est cōsuetudo, quæ hoc dictum abrogauit, nã si ad multa pro seruitio ecclesiarum possunt accommodari, non tamen ad altaria, & vestes sacerdotis pro Missa celebranda debent permitti, ex multis, quæ prophane potuerunt interuenire. † Fitq. semper diligens inquisitio, si sacerdos celebret cū debitis indumentis, & benedictis, alias grauissime peccat, dicit Arch. ead. dist. c. concedimus, & nos addimus, si scienter celebraret sine requisitis indumentis est depositione dignus. cū in Conc. Remensi c. 4. statutum fuerit nullum præsbiterum absq. amictu, alba, stola fauone, manipulo, & casula vllatenus præsumere celebrare, cū dicatur temere facere, exercens scienter actum a iure prohibitum. arg. c. per venerabilem. §. videbatur: qui fil. sint legit.

legit. quamuis arbitrio iudicis puniē-
dū relinquat Bern. Diaz in sua prac.
crim. c. 33. ex mente Archi. in c. eccle
15 siastica. 23. dist. † Stola ponitur in mo-
dum crucis, vt sacerdos portet crucē
pænitię in corde, vel in corpore,
& potest significare funes, quibus
Christus a Iudæis fuit ligatus, licet e-
piscopi nō ponāt in modū crucis, vt
Bern. ex Gull. alleg. c. 33. memor est.
q̄ hodie p̄ Rubricas noui Missalis in
nouatum est: Sed utrū stola facta de
planeta benedicta debeat iterū bene-
dici, q̄ sic Archid. de cons. dist. 1. c. ve-
stimēta quia ad ipsam est data parti-
cularis benedictio. & est mutata for-
ma, quæ dabat esse rei. vt sētit Alber.
16 in verb. cōsecratio. 5. † Similiter epi-
scopus videat, si ecclesia habet suum
cæreum paschalē debito tēpore ser-
uiētē, & q̄ sit is benedictus, cuius be-
nedictionis causa exprimitur in c. 7.
Conc. Tolet. quarti. Per hæc verba.
lucerna, & cæreus in vigilia sanctæ
Resurrectionis pp̄ gloriosum noctis
ipsius Sacramentū sollēniter benedi-
catur, & sacre Resurrectionis Chri-
sti mysteriū, q̄ tempore huius noctis
votiue aduenit, benedictionē sancti-
ficati luminis accipiamus, & supra co-
lumnā illuminatus, quid autē signifi-
cat, & cur benedicatur a diacono, &
quid in eo grana thuris denotēt, & i-
gnis antiquus extinctus, & nouus de
petra excussus. declarat Gul. in ra-
tion. lib. 6. c. 8. Alph. de Castr. contr.
hæret. lib. 6. in fine. & in cuius bene-
dictione pijsima verba ponūt a san-
cta ecclesia, vt omnes ad deuotionē,
17 & charitatē accendātur. † Nec laici
simul cum clericis in ecclesia dū ce-
lebrantur stare debent, sed diuisim
cum deuotione, & reuerentia & est

tex. in cap. 1. de celebrat. Mis. vbi fæ-
minæ, & laici quicumq̄. prohibētur
inter clericos stare, vel sedere secus
altare, q̄n̄ sacra mysteria fiunt: licet
ad orādum & cōmunicandū pateāt
sancta sanctorū fæminis, & laicis, &
quidē hic abusus remouendus est, vi-
demus enim laicos, sic sacerdoti cele-
brāti adhærere, vt impedimēto sint,
nā si ex multis, quæ occurrunt, vt sa-
cerdotes aliquando supplere habeāt
vel propter formā, aut materiā omif-
sam, si laici tam prope adsunt, qui ne-
sciunt ad quem finem, scandalū pa-
tientur, quia facilis est eorum mens
18 ad scandalū, & ad murmur. † Ipsi ta-
men sacerdotes in ecclesia silere non
debēt, sed debēt cantare laudes Deo,
silentium vero tenendū est a laicis,
præsertim fæminis, contra quas est
præceptum Apostoli 1. ad Cor. 4.
mulieres in ecclesia fileant (q̄ & de
prædicatione multi intelligūt) per a-
liud. 1. ad Tim. 2. mulier in silentio di-
scat cū omnis subiectione. idque de
vanis, & prophanis colloquijs prohi-
bit canon. Concil. Triid. sess. 22. in
decreto. de obseru. & euit. in cel.
Miss. s. ab ecclesijs, & est optimus
tex. 5. q. 4. cap. in loco, vnde frequen-
tius Prælati monent, et sub pænâ si-
lentii ab omnibus teneri, vt clerici
celebrantes diuina, non abstrahant.
quod & obseruandum est, idque etiā
obseruatum a lege ciuili, vt præcedat
monitio, cum silentium indicit, tex.
est qui continuo practicatur. in s. si
quis autem non implens. cum sua.
glos. in auct. de hæred. & falcid. &
de silentio fæminarum dicit Aristot.
1. Polit. quod id ornat mulierem,
silentij amicus appropinquat Deo,
legitur de religioso. & latenter collo-

19 quens Deo illnminatur. † In his igitur providere debet episcopus, vt in omnibus cultus diuinus augeat, omnia nitide mundentur ad partē, iuxta piscinam seu sacrarium, vel prope altare, aut in alio honesto loco, nec a laicis tangi, & contractari permittat, sicut multi faciunt, qui corporalia, & calicis panniculos a mulieribus purificari faciunt, antequam in sacratio mundauerint. contra tex. in c. nō oportet. cum duob. seq. 23. dist. & vitreæ fenestrarum ipsius ecclesiæ debent esse integræ, non fractæ, ne celebrantes diuina, maxime nocturnū, eo tempore, & ventis, & aquis opprimantur, ex eo quo alij terreantur ad ecclesiam debitīs horis accedere pro officio celebrando iuxta laudabilem

20 ecclesiæ consuetudinem. † Et circa paramenta viso si adsunt omnia necessaria, vt supra est dictum, sacristæ ipsis nō vtantur pro ornādis sedibus muris, cappellis, sed tantummodo ad vsum destinatum conseruentur; fortius ne ad vsus prophanos, sed considerent quod Baldassar filius Nabuchodonosor ex prophanatione vestimentorū, & vasorum tēpli Dei mortē assequutus est. Dan. 5. cap. de consecr. dist. 1. cap. vestimenta. c. sancta. & vide 26. quæst. 5. c. si quis episcopus. quod deponat omni gradu. immo committit sacrilegiū, S. Thom. 2. 2. quæst. 99. ar. 3. vers. dicendum, & quia ad laruas, & fabulas, & spectacula multi ausi fuerunt, etiā per vim vti, nececessarium fuit sententiā excommunicationis latæ sententię apponere. † Fideles omnes moneantur ipsius ecclesię sanctitatem, quia terribilis locus, vbi Deo sacrificatur. Genes. cap. 18. Exod. c. 3. Vnde cum ma

xima reuerētia, & deuotione ingressus ipsorū ad ipsam esse debet, vt genuflectant, nō stent ante fores, nō capite cooperto, nec sedeant, cum standum est, & ad Euangelium. de celeb. Miss. c. Sane. de consecr. dist. 1. c. Apostolica. humilis enim & deuotus debet esse ingressus ad ecclesiā, quia si humiliter ingredimur, & manemus corā domino temporalī, fortius corā Domino dominorū, & Regum Rege. de immun. eccle. lib. 6. c. decet domum Dei, argumen. c. vergentis. vers. cum enim de hæret. ipfius enim est terra, & plenitudo eius orbis terrarum, & vniuersa, qui habitant in eo. psal. 11. inde Pius Quintus Pontif. Maxi. in sua consti. cum primum. §. vt igitur. 1566. ann. 1. contra deambulantes per ecclesiam sanxit, innouando Constitutionē Gregorij Decimi, eod. cap. decet. Vt ad ecclesias sit humilis, & deuotus ingressus, quieta conuersatio, deuotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis sanctissimum sacramentū adorent: ad nomen Iesu Christi Domini nostri, cum exhibitione reuerentię caput inclinent: nullus in dictis ecclesijs seditionem faciat, tumultū excitet, clamores moueat, impetumve committat, cessent vana, sæda, & prophana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quæcumque, quæ diuinū officium perturbare possunt, nullus intra ecclesiam deambulare audeat, siue præsumat dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia diuina officia: contrafacientes præter acrimoniam diuinæ vltionis puniendos præna arbitrio ordinariorū imponendos

22 da. † Malis autem christianis prohibendus

bendus est ecclesie ingressus, de his, qui publice mali sunt, argum. cap. nolite recedere. 11. quaestio. 3. Vnde haec poena ingressus timenda est, tanquam prohibitiua accedere ad communem matrem quae est ecclesia: sess. 18. Conc. Trid. §. quonia vero, & hanc poenam saepe facit canones imponunt, sessio. 6. eius. Concil. de reformat. cap. 1. §. crescente vero, de senten. excomm. cap. sacro. sylv. interdictum quarto, in fine, & prohibitus, in grediendo mortaliter peccat. eodem verb. 6. de quo alio diximus, festinamus ergo omnes in illam requiem, ad Hebr. 4. & manere in ipsa unitate sanctae ecclesiae, eique incorporari
 23 fidelis quilibet desiderare debet. † Nam extra ecclesiam nulli datur salus, Non potest habere Deum patrem, qui vniuersalis ecclesiae non tenet unitatem, cap. alienus. 24. quaestio. 1. cum ex ipsa sola veritas inspicitur, ead. quaest. cap. quia ex sola, & Beda super Matth. quicumque ab unitate fidei, vel societatis Petri Apostoli quolibet modo semetipsum segregauerint, tales nunc, nec vinculis peccatorum absolui, nec ianuam possunt regni caelestis introire, ead. quaest. cap. quicumque: Ecclesia nempe est columna, & firmamentum veritatis: sess. 13. Concil. Trid. de sanc. Euchar. sac. cap. 1. in princ. (est namque maxima haeresis ab ecclesia detestata, quod quilibet posset saluari in sua lege, vel secta. Alber. de haeret. q. 22. num. 40. Aluar. Pelag. lib. 1. c. 23. quia Christus non est diuinis 2. ad Cor. c. 6.) neque ecclesia esse potest, ubi scisma est, c. pudenda. 24. prima Dom. meus. dom. Card. Albanus de pot. Pap. 2. par. num. 57. pulchre do.

Card. de Turr. Crem. in sua sum. eccl. lib. 1. cap. 21. nec extra eam sanctitatis species esse potest, domin. Cardin. Aracael. de symbol. Apostol. c. 36. Floren. in prima, titul. 6. cap. 2. §. 5. vers. de quarta. Vna est fidelium vniuersalis ecclesia, extra quam nullus omnino saluatur, est definitio Conc. generelis sub Innocen. III. c. primo. §. vna vero, de summ. Trinit. quia homo absq. diuina gratia per Iesum Christum, non iustificatur suis operibus, quae vel per humanae naturae, vel per legis doctrinam fiant, ex determinatione sanctae ecclesiae in Conc. Tri. sess. 6. de iustif. can. 1. in qua sanctae ecclesiae unitate suffulti gratia omnipotentis Dei nos viuimus, & ipso adiuuante, qui ad se confugientes non deserit, semper durabimus, quod concedat pius, & misericors dominus noster Iesus Christus, omnium gratiarum fons, & auctor. sess. 21. praefati Concil. Trid. de com. sub utraque spet. can. 3. & qui dilectam animam suam in nostrae salutis precium posuit, & carnem suam nobis dedit ad manducandum, & c. 8. §. demum auct. tit. vna est sancta ecclesia, & ea quidem non foris, sed intus, & sicut extra arcam Noe, omnes mortui fuerunt, sic extra ecclesiam nullus saluatur, inde Bern. super cantic. sermone 37. in princ. sine timore, & amore Dei salus non potest: absit in aliquo gloriari, nisi in Cruce D. N. Iesu Christi, 2. ad Cor. 11. absit in aliquo quoque fiduciam nostram collocare, quam in hac, quae salus, & nostra redemptio est. do. Card. Hof. de fid. & symbol. capitulo 11. his debet populus ab episcopo instrui, vt omnes in vna ecclesia vnanimes sint, agentes gratias

gratias Deo de salute: sicut legimus de maioribus nostris, quod multitudi-
ni credentium erat cor vnū, & anima
vna. Actuum Apostolorum, cap. 4. &

in epistola. 4. Diui Clementis, cuius
dicta referuntur. 12. q. 1. in c. dilectissi-
mis Item Domi. Card. Hofius, in sua
Parænesi. fol. 766. &c.

DE OBLATIONIBVS ECCLESIASTICIS,
& eorum Inquisitione.

CAP. VIGESIMVMQVARTVM.

S V M M A R I V M.

- 1 **O**BLATIO quid sit, & vnde ori-
ginem habuit. Et quod est du-
plex. nu. 2.
- 2 Oblationes faciendæ sunt in Ecclesia.
Et an de præcepto. nu. 4.
- 3 Oblationes ex quatuor possunt deberi.
- 4 Sacerdos quando possit petere oblatio-
nes.
- 5 Laici non debent sibi vsurpare oblatio-
nes Ecclesiarum.
- 6 Innocenti opinionio discutitur.
- 7 Interdictum resuperandæ possessionis
a quo debet intentari.
- 8 Oblationes quorum non accipiantur.
- 9 Episcopus quando vendicat sibi obla-
tiones.
- 10 Oblationes factæ imagini existenti in
muro cuius erunt.
- 11 Episcopus quas oblationes persuadeat
Christianis.

SAEPIVS in visitatione ipsius
cathedralis ecclesiæ, & alia-
rum, quæstiones occurrunt
de oblationibus ecclesiasti-
cis etiam cum laicis, forsân præten-
dentibus, vel saltem se intromittere
volentibus, immo inter ipsum episco-
pum, & sacerdotes ecclesiæ, ideo ali-
qua de ipsis breuibus verbis dicenda
sunt. † Ad quod inquit dom. Card.
Hofius scribens contra Phil. Mel. de
imped. matr. cap. 56. laicos habere
suas oblationes, quas ad altare offe-
runt, sequentes præceptum domini,
Exod. cap. 24. non apparebis in con-
spectu meo vacuus: ex vsu anti-
quissimo, & dicitur oblatio actus
exterior religionis, cum offeratur

Deo aliquid in recognitionē supre-
mi dominij, & ad significandum
sacrificium, quo anima fidelis se ip-
sã offert Deo. Viguer. de virtu. iust.
vers. 13. dicunturq. oblationes, quæ-
cūq. de proprijs, & licitis rebus eccle-
siæ a fidelibus offeruntur, c. causa Car-
pensis, de verb. sign. & est nomen ex-
tensiuum ad omnes res S. Tho. 2. 2.
quæst. 86. ab Abel Iusto, qui obtulit
Deo de primogenitis gregis sui, & de
apibus eorū. Gen. c. 4. sic etiam Noe
egressus de Archa obtulit holocau-
sta super altare, eod. lib. cap. 8. memi-
nit etiã Petr. Rebuf. de decim. quæst.
1. num. 23. & scribunt plenissime,
Marian. Soccin. Troyl Malu. Andr.
Barbat. in pecul. tract. de oblat.

† Et